Ч. 234 (12.600). Львів, вівторок 21. жовтня 1930. Oплата поштова виплачено ґотівкою. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

11 Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку 11

Вимоги національної рації.

Львів, 19. жовтня 1930.

Треба великого самозаперття, щоби в теперішню пору взяти за перо і виступити з порадою, вказівками, чи осторогою до власного громадянства. Це завваження не є ні перебільшенням ні перечуленням. Бо хто переживав і пережив такі великі часи, які почалися 1914 роком, цей мусів добути досвід, а надто мав нераз змогу й нагоду виказатися пануванням над нервами та над почуваннями, і його обовязком є приложити до подій, найбільше жахливих та болючих, вістря того холодного знаряддя, яким є розум.

А проте є трудноші, які годі оминути, забираючи слово. Зміст труднощів у тому, щоби ніхто не посудив вас у тім, що ваші слова подиктовані тільки переляком, а не є випливом глибоко передуманого та сердечно відчутого.

А коли вже зважитеся, на те, перед вами дальші труднощі. Звернути увагу на всі неправильности польській стороні ви не в силі, бо ваші слова можуть не пройти через цензуру. А коли забавитеся в чисто академічну розмову і будете викладати загальникові погляди, не освітлюючи їх фактами, які заістнували, стягнете на себе закид, що визнаєте уповні як спричинника подій власне громадянство. Тимчасом, не заперечуючи навіть участи деяких українських чинників у виконуванні певних актів, каригідних з правного й державного погляду, не можна замикати очей на те, що більшість підпалів, ріжних саботажних чинів і „визовів", кинених начебто польському громадянству, є походження секретного, провокаційного, на всякий випадок неукраїнського. Це стверджено понад усякий сумнів. На жаль покищо і не пора і не сила це доказати та довести перед відповідальними чинниками, які не тільки не стерплять критики, але не виказують навіть вразливости на те, що хіба вже дотеперішними зарядженнями осягнули більше, ніж може сподівалися.

А проте говорити треба. Думаю, що громадянство, яке перенесло на собі страхіття перших воєнних місяців 1914 року, що було як не свідком, то бодай чуло про сотки смертних присудів за „зраду" й „обиду маєстату", між ними таких жахливо масових, як у Синевідську Вижному, або таких страшних як над о. Березовським і його товаришами, над гробами яких півтора року пізніше відограно гимн цісаря, в імя якого їх закатовано, що те громадянство найде в собі ще стільки сили волі, щоби дальші слова приймити як оправдані та слушні в теперішню добу.

Слова ті будуть містити знову остереження, ще одно до богатьох попередніх. Одначе рівночасно стверджуємо, що остерігаючи ніяким робом не хочемо викликати навіть тіни підозріння, що факти, які вже збулися, є ділом тих, до яких звертаємося з осторогою.

В останніх днях сталося у Львові таке, що в одній клясі української державної ґімназії забракло на стіні портрету президента Республики, а найдено його на вулиці. Менше більше в тихже днях облято чорнилом памяткову таблицю на мурах одної польської ґімназії. Скажемо отверто і не скриваючи свого обурення, що виновники, але направду дійсні, в обох випадках, без огляду на те, хто вони, — українці чи інші, — а навіть ті, що дораджували, чи приглядалися цьому, повинні бути належно покарані. Навіть, колиб це мало виходити з „ідейних" мотивів на думку тих, що провинилися, то навіть і в такому випадку є це непрошеною провокацією, тим страшнішою, що діється в пору незвичайних і нечуваних подій, коли потягається весь народ до кругової відповідальности, а ще гіршою і просто дияволською, коли виновники рахують на товариську солідарність або до неї відзиваються.

Яке то страшне говорити нині старшому чоловікові про виновників, які може ніколи і не провинилися і вік яких ще не досягає навіть двацяти літ. А проте треба узброїтися в панцир певної твердости, може навіть безмилосердя. Бо цінности, які буцімто подібними подіями можнаб осягнути, і цінности, які одночасно треба втратити внаслідку цих подій, не витримують ніякого порівнання. А що можемо втратити і що тратимо, про це хіба не треба говорити.

Віримо і переконані, що може менше перший факт, а вже напевно другий є ділом обдуманої провокації, але тоді тим більше потреба спокою, розваги, панування над собою, хоч як крівавилося би серце...

А що саме в цю пору виходить таке остереження, котре одночасно осуджує, до цього причиняється та обставина, що надходить місяць листопад, а з ним і річниця великих подій. Уже сьогодні доходить до наших слухів чимало такого, що на листопадові дні плянує провокація збезчещення деяких польських памятників, а також їх ушкодження. Можливо, що й таке трапиться, що дехто схоче візвати молоді і запальні уми до певних демонстраційних виступів. І одно й друге потягне за собою акти відплати, ціна яких буде висока і заплачена людьми невинними або добутком інституцій, котрі до нього дійшли тяжкою працею десятиліть.

А коли хто думає, що тільки таким „демонструванням" віддає хвалу й шану великим із своєї нації, помиляється дуже. А якщо, не зважаючи на слова остороги він таки поступить інакше, то його поступок треба буде назвати властивим іменем.

А тепер ще одно питання: Чи нема взагалі ні способу, ні можности гідної відповіди на те все, що сталося і що ще діється? Безумовно, є!

Перш за все належить памятати, що ніхто інший, а тільки народ, і то кожний, живе для майбутности. Минуле є на те, щоби з нього витягати науку; теперішність, щоби живим, щоденним ділом вводити поправки в поступовання, розбудувати життя, жертвувати для нього працю, матерію, серце і розум, давати зразок роботи й будівництва. Але все те: і одно і друге тільки з поглядом на майбутнє.

І тоді перед нами стає велике завдання: вносити у власну особисту і колективну культуру все, що найкраще й найвзнесліше. А культура — цеж цілість народнього життя, від життя в родинній спільноті аж до політичного в національній спільноті. Зрозуміймо, що вже виявом усіх національних чеснот у родині кладемо непорушні підвалини під майбутнє. Але вияв і самі чесноти осягається не тільки словами, маніфестаціями, бажанням і романтичним захопленням, але й твердою роботою, послідовною та над усе готовою до моральних і матеріяльних пожертв. З цього творяться культурні цінности, котрі підносять нарід у своїх і чужих очах.

І нема сили, нема засобу, який міг би станути на перешкоді такому змаганню. Є тільки одно, що може анівечити його, а тим є недостача розуму і розуміння, недостача сильної непохитної волі, та недостача хотіння аж до здійснювання чеснот у собі самих.

Як повище остереження, щоби стриматися від всяких нерозважних і нерозумних, а тим самим шкідливих кроків, так і наша порада — є випливом не тільки сердечного почування, але й національної рації, яка має все видніти на шляху змагань у майбутнє.

Михайло Галушинський
голова Т-ва „Просвіта".

Для інформації і порівняння.

Середнє українське шкільництво в Чехословаччині.

Після прочитання статтей п. Івана Герасимовича в „Ділі", в яких поданий білянс українського шкільництва під Польщею за час останнього десятиліття, варто приглянутись шкільній справі в сусідній державі, Чехословаччині, що, подібно як Польща, складається теж з ріжних народів. Маємо під рукою офіціяльні дані про середнє шкільництво в чехословацькій республиці, які подаємо для інформації й порівнання з відносинами на цьому полі в Польщі.

Всіх **середніх шкіл** у Чехословаччині в минулому шк. році 1929—30, включаючи в це число й 86 учительських інститутів, було **382.** З того в Чехії (Богемії) 193, на Моравії-Шлеську 111, на Словаччині 65, **на Закарпатті 13.** Державних шкіл було 306 (Чехія 155, Моравія і Шлеськ 88, Словаччина 53, **Закарпаття 10**), приватних 76.

Щодо родів шкіл, то на першому місці стоять **реальні ґімназії,** яких було 143, з того **8 на Закарпатті. Реальних шкіл** було тільки 60 (на Закарпатті ні одної). **Реформованих реальних ґімназій** 58, з того 1 на Закарпатті. **Ґімназій** 32 (на Закарпатті ні одної). Крім того істнували 3 **вищі реальні ґімназії** тешинського типу (всі 3 в Чехії).

Учительських інститутів було всіх 86. З того **учительських семинарій** 62 (30 в Чехії, 13 на Моравії і Шлеську, 15 на Словаччині, 4 на Закарпатті) і 24 **шкіл для учителів фахових шкіл** (12 в Чехії, 10 на Моравії-Шлеську і 2 на Словаччині).

Щодо **мови навчання,** то з 382 середніх шкіл було 266 чеських і словацьких, 96 німецьких, 10 мадярських, **8 українських** і 2 польські.

З 13 середніх шкіл **на Закарпатті істнувало 4 реальні ґімназії українські,** 3 чехословацькі, 1 мадярська; крім того була там 1 чехословацька реформ. реальна ґімназія. **Учительських семинарій** на Закарпатті було 4, з того **3 українські** й 1 чехословацька. Позатим істнувала в м. р. **одна українська учительська семинарія на Словаччині** (у Пряшеві).

Мова повищих цифр надто промовиста, аби їх треба було ширше пояснювати. Для 650.000 душ нашого населення в Чехословаччині істнує 8 (словами: вісім) середніх державних шкіл з українською мовою навчання, при чому не можна забувати, що під Мадярщиною те населення не мало ні одної своєї середньої школи. Очевидно — і тих 8 середніх шкіл не заспокоюють уповні потреб українського населення на Закарпатті й на Словаччині. Але це без сумніву великий поступ і значне досягнення нашого народу, яке певно буде зростати в міру того, як ітиме зріст його національної свідомости і зрозуміння ваги власної середньої школи.

А тепер просимо порівняти з цим число і стан українського середнього державного шкільництва в Польщі, де нашого народу живе вдесятеро більше, як у чехословацькій республиці, і де ми мали те шкільництво розбудоване вже за часів Австрії. Цифри, які вийдуть з того порівнання, говорять самі за себе.

Сталін у Москві.

„Правда" повідомляє, що Сталін, який перебував на Кавказі, вернув до Москви. Весь час підчас подорожі охороняв його відділ ДПУ

З Міської Ради у Львові.

Справа масового опротестування виборчих прав.

Інтерпеляція радного Володимира Децикевича на засіданні львівської Міської Ради дня 16. жовтня 1930.

До рекламаційних комісій львівської виборчої округи подано на днях кілька, а може кільканадцять тисяч, рекламацій проти вписання осіб до списку виборців до сойму і сенату тому, що не мають польського горожанства. Про внесені рекламації комісії повідомили дотичні особи взиваючи їх до предложення урядових документів на ствердження польського горожанства під загрозою счеркнення зі списків. Мотиви цих рекламацій очевидно просто видумані, а внесення рекламацій цього роду — це очевидне надужиття признаного законом права вносити рекламації, а також це вчинок, що йде в розріз з приписами закону про охорону свободи виборів. Суд про цього роду вчинки громадян належить зі становища громадянської етики до прилюдної опінії, зі становища права до карного суду. Одначе для міської репрезентації ця справа має велике значіння з огляду на спосіб урядування рекламаційних комісій тому, що згідно з приписами закону міська рада вибрала членів цих комісій, проте за вчинки цих комісій доносить моральну відповідальність. Коли „комісія-матка" міської ради в довгих і важких нарадах устійнювала внесення для міської ради щодо складу виборчих комісій та коли виринали часто спори про особи кандидатів, говорено нам, що особи байдужі тому, що не можна навіть припускати, аби хтонебудь з львівських горожан у виборчій комісії міг поповнити надужиття. Одначе вже перший акт виборчих комісій є нарушенням права.

По думці арт. 35. уст. 5. виборчого закону рекламації повинні бути підтримані доказами, оскільки не торкаються загально відомих фактів. Одначе комісії приняли рекламації, які не були підтримані доказами, що значить: поступили всупереч законови. Справді в арт. 35. уст. 6. постановлено лише щодо безіменних рекламацій, що такі рекламації не будуть приняті, та цей припис повинен бути стосований аналоґічно також до рекламацій поданих без доказів, бо інакше постанова про обовязок підтримки рекламацій доказами була би ілюзорична. Ще ясніше виходить нарушення законних постанов виборчими комісіями супроти арт. 37. закону. По думці цієї постанови комісія обовязана про внесення рекламації проти вписання до списку виборців неуправненої особи повідомити особу, якої право вибирання піддано в сумнів, з поученням, що має право внести спротив, піддержуючи його доказами. Цею постановою признано особі, якої виборче право було заквестіоноване, право внести спротив. Одначе закон ніде не каже, що коли особа не користає з цього права, то має наступити її счеркнення зі списків. Навпаки, по думці арт. 37. уст. 3. закону комісія має розглядати рекламації та евентуально внесені спротиви і видавати рішення. Із цієї постанови виходить, що комісія обовязана розслідити справу та рішити мериторично без огляду на те, чи особа, якої право подано в сумнів, внесла спротив чи ні. Далі виходить із цього, що коли особа, яка подала в сумнів виборче право особи, вписаної до списків, не підтримала рекламації доказами, комісія обовязана відкинути таку рекламацію як нестійну, хочби особа, якої право заквестіоновано, не внесла спротиву або не предложила доказів. Повідомлення у письмах комісії, які містять візвання предложити документи, що заперечують мотивам рекламації під загрозою счеркнення зі списків, є проте явним та безсумнівним нарушенням законних постанов.

Також в іншому напрямі поповняють виборчі комісії надужиття. В одній комісії заступник голови домагався від особи, якої виборче право було піддане в сумнів, тому що мабуть не мав польського горожанства, вже після предложення цією особою документів на підтримку спротиву, ще предложення свідоцтва моральности. Про потребу такого свідоцтва закон нічого не каже, і тому таке домагання виборчої комісії це ярке нарушення права.

Супроти цього зголошую інтерпеляцію:

Чи Пан Президент Міста схильний порозумітися з п. головою окружної виборчої комісії для міста Львова, щоби були видані зарядження, які забезпечають згідно з законом урядування виборчих комісій, зокрема в тому напрямі, щоби рекламаційні комісії відкидали як нестійні рекламації проти вписання до списків виборців осіб мимо до виборів неуправнених, якщо ті рекламації не є підтримані доказами та не торкаються загально відомих фактів, хочби навіть особа, якої виборче право було піддане в сумнів, не внесла спротиву проти рекламацій або не підтримала спротиву доказами.

За ревізію мирових договорів.

Визначний французький націоналістичний діяч і публіцист Августин Герве пише у часописі „Вікторія": „Якраз тому, що я націоналіст і горячо люблю мою Францію, маю відвагу заявити, що ревізія мирових договорів є конечна, бо тільки ревізія договорів усуне можливість близької війни з Німеччиною. Я думаю, що Австрія мусить дістати право злучитись з Німеччиною. Польща повинна віддати Німеччині коридор, а взамін за це треба довести до мирного полагодження польсько-литовського конфлікту. Німеччина і Франція повинні підписати умову, що ревізія мирових договорів і кордонів відбудеться без війни.

В „Дейлі Телеґраф" читаємо статтю англійського професора Маврикія Ґерутвуля, який пише, що Німеччина в найближчому часі почне акцію в напрямку ревізії кордонів. Автор статті твердить, що Анґлія повинна заздалегідь приготовитись на виступ Німеччини в цій справі на зборах Союза Народів.

З голосів української преси про події в краю.

„Memento історії. — Перестаньте заогнювати відносини в краю".

Під такою назвою принесла „Нова Зоря" у 80. числі, з дати Львів, 19. жовтня 1930 р., передову статтю про події в нашому краю. Стаття не підпала конфіскаті. Далі передруковуємо її в цілости. Її текст такий:

„Не зважаючи на офіціяльну заяву представника польського уряду п. Сухенека кореспондентам закордонних часописий, що т. зв. „пацифікація" Галичини вже закінчена та що військо і поліція, котрі переводили ту „пацифікацію", відкликані, — карні експедиції по нашім краю продовжуються. І далі військо та поліція „втихомирюють" Галичину, вертаючи вдруге і втретє до „спацифікованих" уже місцевостей і поширюючи свою діяльність чим раз більше на місцевости, де ніяких „саботажів" не було. Свідчать про це тривожні вісти, які щодня приходять з краю до Львова й які ми також частинно подаємо, бо всего подати неможливо.

„Рівнорядно з „пацифікацією" продовжаються і реванжі. І так дня 14. ц. м. польська академічна молодь заатакувала чинно цілий ряд українських громадянських і приватних установ у Львові, між ін. також Гр.-Кат. Духовну Академію та Наукове Товариство ім. Шевченка: його бібліотеку, музей і книгарню!

„Отже невиносимі відносини, які від двох місяців запанували в Галичині, не тільки що не злагіднюються, але чим раз більше загострюються. Чим раз більше — вибивається $^{4}/_{5}$ мирних мешканців сего краю з нормального життя, чим раз більше й більше руйнується край. Все польське громадянство опанувала на тім тлі висока горячка, яка відбирає йому свідомість його діл і наслідків тих діл. Як висока та горячка, про це дуже наглядно свідчить хочби факт, що навіть такий поважний і розважний консервативний орґан, як краківський „Час", який так недавно ще заявився був рішучо за признанням Галичині автономії, про що була згадка в ч. 75 „Н. Зорі", тепер виступив з проектом відібрання українцям самоуправи навіть у таких областях, як гр.-кат. Церква, українське приватне шкільництво та українське економічно-господарське життя!

„Не може бути ніяких сумнівів, що все те, що тепер діється в Галичині, матиме свої важкі наслідки. Наслідки — високо неґативні. Наслідки ті дуже болючі, розуміється, передовсім для нас, українців, як сторони слабшої. Ми вже досі понесли великі втрати в нашім посіданню національнім, втрати — матеріяльні. Та куди більші наслідки ті під іншим оглядом. Останні події в нашім краю справили, як не можна краще, ґрунт під усяку лівизну: національну, політичну і соціяльну. Більшовики прекрасно використовують те, що твориться в Галичині. По всій Радянській Україні відбуваються тепер протестаційні віча, а тут більшовицькі аґенти ширять вістки, що за

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЖОВТНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 37)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

ЧАСТИНА ДРУГА.

I.

Мої ґумові капці

Хоч би я був жив так довго як вуйко Баптист, що мусить нині мати стільки літ, що старий баобаб з центральної Африки, я ніколи не забуду своєї першої подорожі до Парижа в вагоні третьої кляси.

Було це в останніх днях лютого; на дворі панував ще холод. Небо було сіре, вітер, намороза, лисі горбки, залиті поля, довгі ряди завмерших виноградників; а в вагоні співали пісні моряки, мужики дрімали з вітвертою губою, мов мертві риби, баби з кошелями, діти, блохи, мамки — весь інвентар загальнодоступного вагону, що тхнув тютюном, горілкою, ковбасою з чісником і зігнилою соломою. Ще нині маю враження, що там сиджу.

Ввійшовши до вагону я вибрав собі місце в кутку під вікном, щоби бачити небо. Але ледве проїхали ми дві милі, як якийсь військовий санітар зайняв моє місце, виправдуючись, що хоче сидіти напроти своєї жінки і таким робом я, не маючи сміливости ремствувати, проїхав 200 миль між цим поганим череванем, від якого несло сімячками і між бабою як ґвардейський драгон, що всю дорогу хропіла на моїм рамені.

Подорож тривала два дні. Я провів їх непорушно на цьому-же місці між звома своїми мучителями, витягнувши вперед голову та заціпивши зуби. Тому, що я не мав грошей ані харчів, я не їв нічого всю дорогу. Два дні без їжі це довго! Мені лишилося ще два франки, але я беріг їх заздро на випадок, коли в Парижі на двірці не застану Якимця. Хоча голод мені допікав, я таки витримав і не рушив цих грошей.

На чортову спокусу довкола мене багато їли. Під моїми ногами стояв триклятий кошик, звідки мій сусід-санітар витягав що хвилини всяку вуженину і ділився нею зі своєю жінкою. Від близького сусідства кошика я почував себе дуже нещасливим, головно другого дня подорожі. А все-ж таки не від голоду терпів я найбільше. Я виїхав з Сарлянди без черевиків, лише в тонких ґумових капцях, в яких я робив інспекцію, коли хлопці полягали спати. Чудова обув — ґумові капці! але не зимою, в III-ій клясі... Боже! як я змерз у них! аж сльози підходили. У ночі, коли всі спали, я брав тихцем свої ноги в руки і так тримав їх цілими годинами, щоби тільки огрілися. Ах, якби так мама мене бачила!

Автім: дарма, що голод скручував мені кишки, а холод накручував сльози, Маціцький був дуже щасливий і нізащо в світі не відступив би був свого пів-місця між бабським драгоном і санітарем. Всі ці терпіння вели до Якимця і до Парижа.

У ночі на другий день мене збудило щось так, що я підскочив. Поїзд зупинився; всі подорожні захвилювались.

Я чув як санітет сказав до жінки:

— Ми вже на місці.

— Де ми є? — спитав я протираючи очі.

— Де! в Парижі!

Я кинувся до дверей. Не було видко ніяких домів. Голе поле, кілька ліхтарень, сям-там купи земного вугілля, а десь у віддалі велике червоне світло і глухий шум, наче хлюпіт моря. До дверцят ваґонів підбігав якийсь чоловік з ліхтаркою і кричав: „Париж! Париж! Прошу приготовити білети!" Я мимохіть сховав переляканий голову.

Це був Париж. Ах, ти ненажеро! недурно Маціцький так лякався тебе!

Пять хвилин пізніше ми віхали на залізничий двірець. Якимцьо ждав там уже від години. Я доглянув здалека його вигончасту стать, трохи похилену і руки довгі як телеграфічні дроти, якими він вимахував за барієрою. Одним скоком я був при ньому.

— Якимцю! брате мій!

— Мій коханий хлопче!

І наші дві душі були в наших обіймах. На жаль, залізничі дверці не мають місця на такі ніжності. Є там саля на багажі, а нема салі на пестощі та на зустрічі душ. Нас штовхали і наступали нам на ноги.

— Вперед! не затримуватись! — кричали до нас митні урядовці.

Якимцьо сказав пошепки: Ходім так, а завтра я скажу привезти твою валізу.

І взявшися під руки, легкі, як наші гаманці, ми поманджали в напрямку „Студентської дільниці."

У пізніших роках я силкувався нераз відтворити собі точний образ, який я прийняв у Парижі цієї першої ночі. Тимчасом предмети, так само як люди, прибирають зовсім своєрідне облича у хвилині, коли вперше їх бачимо, і пізніше не можна його вже схопити. Я ніколи не міг уявити собі виду Парижа з дня мого приїзду. Я бачив якесь замрячене місто крізь яке проходив ще давно, дитиною і якого від тоді більше не бачив.

(Продовження буде.)

кожного побитого українця буде там побитий польський буржуй і „кулак". Все те викликає в населенню Галичини віру в „опіку", яку над ним розтягає большевія.

„Ніяка, навіть найбільше забезпечена зі всіх сторін, держава не може легковажити собі настроїв $^{1}/_{3}$ своїх мешканців. Не може легковажити собі настроїв $^{1}/_{3}$ своїх мешканців тим більше держава польська, що втиснена між дві державивеликани, Німеччину і СРСР — обі крайно ворожі до Польщі. Та на се ні керманичі польської держави, ні польське громадянство, очевидно, не звертають уваги.

„Як мстяться помилки, зроблені державою супроти своїх власних громадян, на те є богато прикладів у всесвітній історії. Зокрема богато таких прикладів, дуже наглядних, маємо в останніх XIX—XX-их ст. Туреччина, Росія, Австро-Угорщина — всі вони ще так недавно були такі могутні і такі певні себе. А що з ними сталося?...

„Та має такий приклад також Польща у своїй власній історії. Чи треба пригадувати його докладно? Поділи Польщі в 2-ій пол. XVIII. ст. це у значній мірі наслідки польської політики супроти України. Та наслідки ті не обмежилися тільки поділами. Вони сягнули далеко дальше і глибше. А остаточний вислід тих наслідків: повна ліквідація польськости на схід від Збруча. Так мститься історична Немезіс на тих, що з історії не витягають ніякої науки".

Що діється в нашому краю.

БОБРЕЧЧИНА.

До дня 15. ц. м. поліція і військо були в отцих громадах: **Девятники, Ятвяги, Репехів, Кологури, Соколівка, Вільховець, Лопушна, Жабокруки, Серники, Лани, Підгородище, Романів, Селиська, Городиславичі, Звенигород, Підярків, Підсоснів, Водники, Коцурів, Гринів, Стрілки, Глібовичі Вел. і Бібрка-місто** (переводила пацифікацію сама поліція). Не переведено пацифікації в трьох селах: Суходіл, Волове (більшість польського населення) і Стоки-село.

Військова карна експедиція є в повіті дальше.

РОГАТИНЩИНА.

В цілому повіті переводиться від 23. вересня ц. р. по нинішній день основну пацифікацію. В першій турі брала участь поліція з поліц. школи в Мостах Великих в отсих селах: **Бабухів, Залуже, Потік, Черче, Фрага, Любша, Пуків, Чесники, Данильче, Жовчів, Липиця Горішна, Липиця Долішна, Журів, Чагрів, Григорів, Васючин, Підмихайлівці, Явче, Демянів, Мартинів Старий і Новий, Бовшів,Різдвяни, Свистільники.** — В тій турі (дальше пропускаємо) багато українського добра і (пропускаємо) багато селян та інтеліґентів.

У другій турі пацифікації взяв участь 6. п. уланів зі Станиславова, який переїхав майже всі села повіту з тим, що грунтовно (дальше пропускаємо) отсі кооперативи і читальні „Просвіти": **Підгороде, Конюшки, Серники Середні, Загіре, Книгиничі, Журів, Підмихайлівці, Григорів, Чагрі, Васючин.**

Пацифікація (16. X.) тревае дальше в **бурштинськім судовім повіті.**

КАМІНЕЧЧИНА.

Пацифікаційна хвиля не обминула і спокійного повіту Камінка Струмилова. В останніх днях перевела поліція (місцева разом із приїзжою) цілу низку трусів у **Камінці Стр.,** а саме: у д-ра Горбачевського (забрали все, що відноситься до виборчої акції), в канцелярії і книгарні філії „Просвіти" (забрали „Гуцульський курінь"), в бібліотеці філії „Просвіти" (забрали мапу України і брошурку „Україна — наш рідний край"), в домівках Української Студентської Секції „Сокола" і Драм. Кружка. Відтак переведено основний трус у складниці ПСК і в детайлічній крамниці. Далі пішли до читальні „Просвіти" на **Забужі,** де також переведено трус, а також у голови й заст. голови тієїж читальні: о. А. Годиса і І. Барабаша. В місті крім цього були труси у пп. Фіка, Чуби і Скоплякової.

В околиці показалися відділи війська, які ведуть на свій спосіб пацифікацію. Під цю пору ескадрона уланів 14. п. перебуває в с. **Батятичі.** Ніяких саботажів там не було.

БЕЛЗЩИНА.

Маневри польської кавалерії відбувалися в **Себечові** від 9. жовтня зрана до 13. жовтня передпол. 9. жовтня приїхав відділ кавалерії з Угринова й закватирувався на приходстві і по свідоміших господарях. 10. жовтня приїхав другий відділ з Мошкова і третій з Вербіжа, разом понад 200 коней. Вже першого дня стали (пропускаємо) місцевих поважних господарів і так весь час до відїзду. Найбільше (пропускаємо) кооператива, читальня і виділові. Пописувався найбільше жид з Христинополя Геля (тепер при війську), що вивіз зі села кілька фір дорібку. Жовніри відїхали з Себечова через Христинопіль до **Яструбич,** саме на храмовий празник Покрови Пр. Богородиці.

БРОДКИ, ПОВ. ЛЬВІВ.

Дня 14. жовтня ц. р. прийшла до нашого села карна експедиція з поліцаїв місцевого та сусідніх поліц. постерунків. Маючи виказ найбільш діяльних громадян, над ранком зайшли на їх господарства, в яких переводили докладні ревізії. За чим шукали, тяжко довідатися. У деяких громадян позривано підлоги. Од Хомицькому (дальше пропускаємо), після чого його арештовано і відставлено до суду у Львові. Замітне, що ні у Бродках ні в околиці жадних саботажів не бувало, про пожежі ніхто не чував. Рівночасно того-ж дня поліція зірвала селяни під насипаний в память Т. Шевченка курган (дальше пропускаємо). Селові загрожує ще друга карна експедиція польської кавалерії. Ревізії були в домі місцевого пароха о. М. Коверка, учительки А. Хомицької, Ів. Гордоступа, Гр. Цимбали, С. Возьного, а навіть у місц. кооперативі та церкві.

СИНЬКІВ, ПОВ. ЗАЛІЩИКИ.

Дня 13. жовтня відбулася в упр. школі Івана Курієця ревізія поліції, яка тревала 4 і пів години. В шкільнім будинку і на власній господарці перевернено все горі дном. Переглядали точно почтові посвідки на вислані гроші, під підлогою, під стріхою, а навіть у ванні, повній води, яка стояла під ринвою. Очевидно, нічого не найдено.

В БЕРЕЖАНСЬКІЙ ТЮРМІ.

В бережанській тюрмі перебуває тепер 141 політичних вязнів, які 15. жовтня почали голодівку. З священиків лишився у вязниці ще о. Ковч з Перемишлян, бо о. Німий і о. Каблак уже на волі. Сидить іще також п-і Крвавичева, жінка пароха з Отиневич та укінчений богослов Микола Гулей, хорий на груди, який щойно недавно вернув з Закопаного.

ДМИТРОВИЧІ, ПОВ. ЛЬВІВ.

Дня 14. ц. м., один день пізніше після поліційної карної експедиції, приїхала до села військова карна експедиція, котра складалася з 40 уланів 14. п. к. Улани розкватирувались у тих селян, котрих мали у своєму списку, а таких було 35. Тому, що мущин не було дома, бо всі повтікали, заряджено, що до 2-ох годин мало бути зложених 80 сотнарів вівса, 50 сотнарів сіна, дві годовані безроги і повно домашньої птиці, що і сталося. Голова читальні Голод Тома, скарбник кооперативи Шапайко Еміліян та книговодець кооп. Воловський Гриць (мол.), котрих улани зловили на полі (дальше пропускаємо). Цілу ніч перед хатами, де були улани, мусіла світитись лямпа. На відходному сказано, що ті громадяни, котрих карна експедиція мала на своєму списку на перших місцях, з

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЖОВТНЯ 1930.

Трохи фільософії.

У такий несупокійний час як нинішний, у добі, що не в силі подужати від воєнної неврастенії, нема приємнішої лектури, як справоздання із конґресу фільософів. Бодай один конґрес, на якому нема резолюцій, постанов і рішень, призначених для „світа", що стоять у повній суперечности до діяльности його учасників.

Фільософи — народ „дикий". Зібралися вони для спільної виміни думок 7-ий раз від першого міжнародного зїзду в 1900 р. На цей раз було в Оксфорді їх аж 500 — делеґати з усього світа: від Москви до Китаю і від Портуґалії до Австралії.

Яка мета їхнього зїзду? Вже це перше питання стало для них проблемою. Орґанізаційний комітет підготовив якнайточнішу програму з секціями та рефератами, але цим фільософи ріжняться від політиків і теольоґів, що не вірять у силу арґументів підчас дискусії. Ось кілька головних тем, яких торкнувся конґрес:

1. Який вплив можуть мати на фільософію революційний переворот у сучасній фізиці? 2. Які є нинішні взаємини між метафізикою і релігією? 3. Чи ріжниці між поняттями „добро" і „зло" є ріжницями безумовними чи умовними? 4. Наскільки грецька фільософія є ще досі живою? 5. Який вплив моральних і політичних ідей висованих фільософами на практичне сучасне життя? 6. Який поступ можна ствердити в сучасній фільософії?

Конґрес видав грубезний том із відповідями учасників на ці питання. Чи дійшли вони до яких загальних висновків? Це залежить від того, хто чого жде від відповідей у фільософії. Одні уявляють собі її розвиток на зразок точної науки з дефініціями або збірними дослідами зведеними до якнайясніших „даних". Інші як королеву наук, що має окремі права всіх контролювати, а рідко підлягає контролі.

Не один уже фільософічний конґрес зводився до дебати над проблемою, яка, точно беручи, є центральною проблемою від перших грецьких фільософів: „Що таке фільософія? Яке її відношення до науки, релігії, мистецтва, суспільного життя?"

Хто ознайомлений із головними творами сучасної фільософії знає заздалегідь, що одної відповіди, хоча би найзагальнішої, сподіватись від збору фільософів не можна. 12 представників ріжних народів засіли в Оксфорді в $^{1}/_{2}$ 9 веч., щоби зясувати це загальне питання. Один із членів цього синедріону каже, що це була клясична вавилонська вежа. Перш за все ті, що не володіли свобідно одною з офіціяльних мов конґресу — анґлійською, французькою, німецькою або італійською — боролися зі страшними труднощами вислову своїх думок. Одні приходили з довгими рефератами, другі передавали зміст розвідок, що були вже передані друком на конґрес...

Остаточно одні казали, що фільософічні конґреси є зовсім недоцільні, другі, що на них треба глядіти хіба як на приємну подорож, на товариський зїзд, де роблять знайомости і нанизують нитки дружби. Всі дискусії та наради — січка, фільософічні проблеми потребують зосередженої задуми, самотности, довгої застанови, а проте неодин, що був цієї думки заявив, що таки приїде на новий конґрес за 4 роки. Чому? Бо особиста виміна думок розбуджує ум, прокидає сумніви, яких фільософ не мав, заглиблений сам у собі, помагає зрозуміти ідеї, завдяки знайомости їх творця.

„Поруч умової та соціяльної сторони конґресу — казав німецький фільософ Ганс Дріш — є ще й сторона моральна. Фільософи ріжних країв знайомляться тут зі собою, а це дуже важне, чи не найважніше з усього. Для людей нашої доби нема необхіднішого завдання, як зблизити народи та одиниці, щоби працювали для мира на всьому світі".

Американський професор Ральф Бертон Перрі у промові повній гумору стверджував, що фільософи мають менше даних як усі інші, щоби могли себе взаїмно зрозуміти, але це ще не причина, щоби не зустрічалися і не розмовляли. „Кожний із нас, коли є людиною, себто коли є вражливим, інтеліґентним і володіє собою, повинен розуміти і погодитися з тою правдою, що те, що розбуджує найкраще наш мозок і серце — це ріжниця між двома одиницями, якої не можна схопити аналізою ні зясувати, — ріжниця між мамою і її дитиною, між мущиною і жінкою, між молодцем і старцем, між людиною з півночі і з полудня, між мудрцем із сходу та заходу. Нехай фільософи зібрані на цьому конґресі дадуть світові гарний приклад вдоволення, яке відчувають люди при особистій зустрічі з іншими, яких не в силі вповні зрозуміти і які бодай у даний мент, а може й на завсіди лишаються взаємно нерозгаданими".

Професор фільософії в Гарварді, Уайтгед, визначний математик, дав таку коротку відповідь на сучасну ролю фільософії:

„Становище фільософічної думки в XX. віці видається мені дуже аналоґічним до становища грецької думки перед Аристотелем. Аристотель створив клясифікації та категорії, якими европейська думка жила 22 століття. Ми відчуваємо, що вони трохи перестаріліся і що треба би їх змінити. Математичні та фізичні науки є нині в стадії горячкового розвитку як у часі Плятона. І вам здається, як Плятонові, що з них зродяться нові ідеї величезної ваги для людського життя".

Фахова дискусія дала перевагу тим, що за прикладом Берґсона приймали в теорії пізнання стверджені досвідом обективні прикмети світа, не відкидаючи ролі індивідуального переживання. Щодо впливу фізики на метафізику погляди були розбіжні. Щодо взаємин релігії та фільософії висліду були аналоґічні: ті, яким віра доповнює фільософічні сумніви мусять інакше рішати цю проблему як ті, для яких цю ролю виконує наука.

Новий зїзд фільософів відбудеться у 1934 р. у Празі. Палка поетична промова проф. Лютославського, щоби цю честь зробити Варшаві, мала менший успіх як кілька скромних слів проф. Радля. Учасники мусіли пригадати собі в той мент промову Бенедетта Кроче, який витав місце нарад — Оксфорд, „що своєю атмосферою вливає супокій у душі майже скрізь схвильовані нині боротьбою в політиці, суспільнім, економічнім та моральнім житті".

М. Р.

котрі повтікали, мають найдальше до трьох днів зголоситись у дотичному постерунку поліції, бо в противнім разі (дальше пропускаємо). До тих, котрі мали би зголоситися, належать: Голод Роман, студент політехніки, Музика Павло, друкар і Вербицький Василь, столяр. Зарядивши таке, улани на другий день виїхали з села.

В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ТЮРМІ.

„Газета Поранна" містить допис свого кореспондента із Тернополя п. з. **„Українські саботажисти в тернопільській вязниці, як їм там поводиться і що пороблюють"**. Як твердить кореспондент, у цій вязниці є 417 вязнів, а між ними більше як сто українських саботажистів та антидержавних діячів. Між „саботажистами" є аж 60 учнів тернопільської гімназії. Ці останні — пише кореспондент „Г. П." — гостять у цім „державнім безплатнім готелі" не перший раз, бо від 4. літ в цій вязниці звичайно сидить по кількох українських учнів тієї гімназії. Між старшими „саботажистами" кореспондент вичисляє б. сенатора Кузьмина та б. посла Ладику, які відповідатимуть за промови на вічах. На думку кореспондента тернопільським вязням поводиться багато краще, як вязням у Бересті, вони мають більше вигоди і свободи. Вязень тернопільської вязниці Остап Сіяк відповідатиме за чинну приналежність до УВО. Вязень інж. Пасіка та інші сидять у спільних келіях по кількох в одній, мають дозвіл користати з бібліотек та допомог родичів і родини, яка в год. 12. товпою облягає вхід до вязниці, приносить їм у кошиках, хустках і клунках харчі то-що. Слідство у справі тих вязнів ведуть судця Янеллі і Копюба. Процесу проти тернопільських вязнів можна сподіватися в м. лютім. „Газета Поранна" додає, що процес цей буде сензаційний. Поживемо, побачимо.

Б. СЕНАТОР О. ТАТОМИР У САМБІРСЬКІЙ ТЮРМІ.

Дня 17. жовтня ц. р. пополудні доставлено до вязниці окр. суду в Самборі б. сенатора о. Ю. Татомира.

Учителі також буржуї.

„Комуніст" пише, що на Україні майже 3000 шкіл стоїть нечинних, тому, що вчительство покидає школи. Влада вважає вчителів контрреволюціонерами і тому зовсім не опікується ними. У Хвастові голова районової ради Голіков відповів учителеві, який скаржився, що вчительство голодує: „Ми замість хліба дамо вам мотуз на шию, бо ви всі буржуї і вороги пролетаріяту". Велика кількість вчителів працює у фабриках як звичайні робітники.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА.

Аг. „Іскра" повідомляє: Львівська адміністраційна влада, після того як зазнакомилася зі змістом пастирського листа гр.-кат. владик, заявила духовній гр.-кат. владі, що треба конче змінити деякі уступи листа, які могли би викликати зовсім інші наслідки, ніж бажали автори. Гр.-кат. епископат зміряв первісно до успокоення настроїв у Сх. Галичині, всеж таки помістив у листі деякі звороти, що могли причинитися до схвилювання населення. Гр.-кат епископат відмовився сповнити просьбу адм. влади, тому прокуратор окр. суду у Львові сконфіскував пастирський лист і приказав забрати весь його наклад у друкарні „Діло".

„Хвиля" довідується з Варшави буцімто листом зацікавився голова ради міністрів Пілсудський.

НАПАД НА ЛЬОКАЛЬ „ДЗЄННІКА ЛЮДОВОГО".

На льокаль редакції й адміністрації „Дзенніка Людового" у Львові, Сикстуська 21, напало в суботу в год. 8.20 веч. около 30 людей. Напасники стріляли до замків дверей, виломили двері, здемолювали уладження, обстановку, побили шиби, лямпи, понищили книжки і папері, вилили на папері чорнило.Урядовець адміністрації Войташ із дитиною сховався у прилягаючій кімнаті. Дитина з переляку занедужала. Після нападу прийшла поліція та арештувала 4 людей. Опісля їх випустили, бо вони сказали, що лише із цікавости приглядалися нападові. „Дзеннік Людови" вже день наперед дізнався був про плянований напад і повідомив про це гор. староство.

АРЕШТИВАЛИ УПРАВУ БІЛОРУСЬКОГО БАНКУ.

Поліція арештувала управу Білоруського банку, а льокаль банку опечатала. Пополудні печатки зняли. ПАТ повідомляє, що при ревізії найшли в банку матеріяли, які обтяжують членів управи.

ІНТЕРВЮ З МАРШ. ПІЛСУДСЬКИМ.

Марш. Пілсудський мав інтервю з ред. „Газети Польск-ої" Медзінським. Сказав, що бюджет буде ухвалений около 1. листопада. При иниішніх виборах радив мін. Царові та Складковському дати вибратися та щоби на всі крики послів погрожували їм пястуком і відповідали парл. мовою: „Ти дурню, я невідповідальний посол, як ти „балване", тому йди та сховай „писок" до свого виходку". Така відповідь це можливо найліпша система осмішення тієї невідповідальної негідности. Таким явищам, як замах на нього чи на кого іншого та на нерозумні вибрики в Ченстохові — марш. Пілсудський не присвячує богато уваги. Є приповідка: „Хто сіє вітер, той збирає бурю", а ці події мало схожі на бурю. У цьому випадку є елемент розкладу, роздутої, смердючої величини. Такий розклад мусить давати раз за разом труднї до передбачення випадки. Хто говорить про озброєння народу, а добирає до того темні елементи, а потім вирікається своїх попередніх обітниць, той як невідповідальний чинник мусить скидати на плечі інших наслідки своєї глупої поведінки. Польські соціялісти захоріли на недорічну мегальоманію. Для марш. П. вони смішні. Спроба злучити парляментаризм із револьвером це рекорд глупоти польських соціялістів. Наслідки тієї мегальоманії відчуватиметься в Польщі доволі довго. Тому марш. П. рішився на виб. час заборонити всякі маніфестації та походи.

„АРБАЙТЕР ЦТГ." ПРО УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ.

(ПАТ) „Арбайтер Цайтунг" обговорюючи відносини у Сх. Галичині, каже м. ін.: „Помилково булоб думати, що національна боротьба у Сх. Галичині мусілаб потягти за собою поставлення на денному порядку українського питання, бо українське питання інтересує не лише Польщу, а також і інші сусідні держави. Велику часть українців після світової війни приділено також Чехословаччині й Румунії. В СРСР живе більше ніж 30 міл. українців, яких доля буде рішенням для всього українського народу. Питання, чи попри Росію та Польщу повстане теж українська держава, порішать не у Львові, а в Києві, Харкові й Одесі.

АРЕШТУВАННЯ Б. ПОСЛІВ.

На приказ прокуратора тарнівського суду арештували б. посла Кцюка (Пяст) за протиурядовий виступ. — У Жендові на Шлеську арештували б. посла шлеського сойму Мотику (ППС). Мотику засудили свого часу як відп. редактора „Газ. Роб." на 600 зол. кари або 60 днів арешту. Тепер замкнули його в катовицькій тюрмі.

ВИБОРЧІ АКТИ СПАЛЯТЬ.

Згідно з приписами спалять виборчі акти давнього сойму, а саме ті, що не мають історичного значіння.

ГЕН. ВИБ. КОМІСАР ВІДКЛИКАВСЯ ДО НАЙВ. СУДУ?

Є чутки, що голова держ. виборчої комісії суддя Ґіжицький віднісся до найв. суду, тому що на держ. листі Центроліву помістили канд. Вітоса та Лібермана.

ЗА ПІДЛОЖЕННЯ ҐРАНАТИ.

Польські джерела повідомляють, що після слідства виявилося, що ґранату біля церкви в Дарахові (пов. Теребовля) кинув Тарнович Іван із Тютькова за намовою Ів. Скрентковича. Їх арештували та передали теребовельському судові.

ПОВІСИВСЯ В КЕЛІЇ.

Як ми вже повідомляли, у вязниці у Львові при вул. Баторія повісився вязень. Є це 34-літній Мендель Куперман із Лодзі. Купермана арештували у Львові в звязку з крадіжами.

ҐРАНАТА ВІДІРВАЛА РУКИ Й НОГИ.

У Ґродні підчас вправ школи підхорунжих підчас кидання ручних гранат вибухла ґраната передчасно й обірвала руки й ноги підхорунжому Мелюновичові. Відломки ґранати зранили ст. сержанта Ґерасевича.

ЧИ ДРУГИЙ БЕЙЛІС?

Жида з УжгородуМоріца Штайнберґера обвинуватили, що за 50 сот. наточив до фляшечки крови зі шк. дітей 13-літньої Богданівни та 11-літн. Вас. Кости. Донесення проти того жида зробила вчителька-мадярка Оранка Секо зі села Нова Шимера (перечинська округа), з якого є ті діти.

Жид. Тел. Аг. повідомляє, що Штайнберґер відповідатиме лише за легке ушкодження тіла, та всетаки ходить тут про закид виточення крови для ритуальних цілей. Управитель школи нібито сказав, що вся та справа придумана.

АРЕШТУВАННЯ В КРАЮ.

В суботу вечором арештувала поліція в Радехові **д-ра Ярослава Селезінку** і його жінку п-ню **Ніну Селезінку**. Обоїх арештованих перевезено до Золочева. Яка причина арештування — невідомо.

ЗАМАХ НА ПОЛІЦАЯ?

Польські джерела повідомляють, що в Мединичах (пов. Дрогобич) двох людей прийшло до ст. постерункового Трембецького. Він зажадав від них документів. Один із незнакомих вистрілив до поліцая з бравнінґа. Поліцай ранений впав на землю та схопив незнакомого за руку. Тоді другий зранив Трембецького кинжалом. Поліцай і другого схопив за руку та став кликати помочі. Збіглися люди та придержали незнакомих. Були це: Юрко Ілечко з яворівського пов. та Вол. Жидик із жовківського повіту. Обох підозрівають у саботажах у Дрогобиччині. Раненого поліцая перевезли до шпиталю в Дрогобичі.

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР ЗАПЕРЕЧУЄ.

(ПАТ) „Ню Йорк Геролд Трібюн" помістив опис подій у Сх. Галичині. Подає там про масові арештування та заявляє, що терпіння, яких зазнає українське населення від пацифікаційних відділів уланів, рівняються терпінням, що їх це населення пережило підчас великої війни. Опис цей подав Джан Еліот. Польський амбасадор Філіпович, як лише приїхав до Нюйорку, у заяві сказав, що все те неправда та що Польща відома в усьому світі з лібералізму й терпимости, які все виявляє для нац. меншин. Ліга Народів уже нераз хвалила Польщу. Амбасадор просить кореспондентів ам. часописів відвідати Польщу, а польський уряд поможе їм докладно зазнакомитися з положенням у півд. сх. Галичині.

РОЗПОРЯДОК В СПРАВІ ЗВІЛЬНЮВАННЯ УРЯДОВЦІВ.

Міністерство внутр. справ у порозумінні з мін-ством скарбу вияснює, що провізоричним держ. функціонарям, звільненим зі служби заки ще минув речинець виповідження, застережений у номінації, треба виплатити за час до упливу того речинця повну винагороду разом із 15 проц. місячним додатком і додатком за комірне. Розпорядок той торкається теж контрактових працівників, звільнених перед речинцем.

РОЗПРАВА КОСМОВСЬКОЇ.

На 25. жовтня визначили в апел. відділі люблинського окр. суду розправу проти б. пос. Космовської.

РАДІОСТАЦІЯ НА УСЛУГАХ ШПІОНІВ.

Букарештенська поліція викрила шпіонську організацію. Організація мала 2 авта і 6 мотоциклів. На її услугах була радіостація в Букарешті. З неї передавали вісти до шпіонської централі у Відні. Між арештованими є інжінірв військового ґеоґрафічного інституту та фабрики літаків у Брашо (Кронштад). Куріери, що приїздили до Букарешту, діставали вказівки від власника крамниці з радієвим приладдям і передавали їх за кордон. Лише деяким шпіонам удалося втекти за кордон. Організація вислала мабуть богатьох аґентів до Германштаду, де відбувалися маневри. Взагалі в Букарешті та на провінції арештували ок. 100 людей, м. ін. кілька жінок. Між арештованими є й чужинці. Поліція забрала чимало фот. і радієвих апаратів до надавання і відбирання, документи і т. п. Організація працювала для більшовицької централі у Відні.

ПЕРШИЙ НІМЕЦЬ — ЧЕСЬКИМ ДИПЛЬОМАТОМ.

Уряд ЧСР предложив президентові Масарикові декрет, який іменує дотеперішнього консуля в Царгороді д-ра Пайчера на новоствореним становищі чсл. посла в Китаю. Це перший німець у дипльоматичній службі Чехословаччини, що дістав управу самостійної станиці. Утворять теж китайське посольство в Празі.

СПОРТ

Лігові змагання.

Варшава. Погонь-Леґія 1:1 (0:1).
Краків. Висла:Чорні 5:5 (2:3).
Краків. Гарбарня-Варта 1:1 (0:1).
Кор. Гута. Рух-Краковія 1:0 (0:0) субота.
Лодзь. Варшавянка-ЛТСҐ 2:2 (0:2).

За вхід до Ліги.

Люблин. Лехія-Унія 5:1 (3:0).
Варшава. ТКС-Скра 6:3 (3:1).

Товариські змагання.

Львів. АЗС-Гасмонея 1:1 (0:1).
Кор. Гута. Рух-Краковія 2:2 (0:2) неділя.

Листопад — місяць Українських Інвалідів!

Поможіть Інвалідам У. Г. А.

Українське Т-во Допомоги Інвалідам у Львові є обовязуване виплачувати щомісячно ренти для *одної тисячі* зареєстрованих інвалідів.

УКТОДІ, як виразник волі й національного обовязку нашого Громадянства, мусить це завдання виконувати. Але воно може цей обовязок сповняти тоді, якщо Громадянство дасть потрібні фонди.

Дати жертву на ренту для Інвалідів, це самозрозумілий обовязок Громадянства, яке так само зрозуміло вимагало від цих Інвалідів жертви крови і здоровля.

І коли Стрілець свій обовязок виконував і виконав, то має сьогодні право домагатися від Громадянства допомоги й опіки.

Ренти наших Інвалідів є дуже малі в порівнанні з державними рентами. Але й на виплату цих малих рент брак грошей.

Місячні видатки на інвалідські ренти виносять 1500 долярів.

Останнє чвертьріччя 1930 р. виказує 2000 долярів недобору.

Цей недобір мусить бути покритий, а крім цього мусить бути засилений фонд на дальші місячні ренти.

Часи важкі, — то правда, — але живий Інвалід також хоче жити, а змогу цього нужденного прожитку *мусить* дати Громадянство.

В імени 1000 зареєстрованих Інвалідів, яким належиться місячна рента, просимо наше Громадянство *виконати свій національний обовязок* та доказати Інвалідам, що заспокоєння їхніх потреб це перше наше завдання.

Гроші слати: долученими до української преси чеками, або на адресу: УКТОДІ, Львів, вул. Руська 3. II. пов.

Головна Рада УКТОДІ.

До теперішніх відносин у краю.

З Городенки, в якій відбулися ревізії та „пацифікація", дістаємо такий документ:

Sąd powiatowy Oddz. II. w Horodence, dnia 11. października 1930. Lcz. Nc. 35/30. I.

U C H W A Ł A.

Wniosek „Narodnego Domu" zarej. kooperatywy z ograniczoną poręką w Horodence, do rąk dyrektora Dra Teofila Okuniewskiego, adwokata w Horodence, przeciw niewiadomym sprawcom zbezpieczenia dowodu w celu ustanowienia szkody zrządzonej w budynku Narodnego Domu w Horodence przez niewiadomych sprawców dnia 6. października 1930, — o d r z u c a się, jako noszący wyraźnie znamię demonstracji politycznej przeciwko władzom administracyjno-policyjnym, które w przeprowadzeniu dochodzeń policyjno karnych celem wykrycia sprawców zamachów sabotażowych, ujawniających się we formie masowych podpalań cudzego mienia w Małopolsce wschoniej a także w powiecie Horodenka, — zarządziły na dniu 6. października 1930. między innemi rewizję w lokalu Narodnego Domu w Horodence, jako podejrzanego, którą przez organa Policji Państwowej przeprowadziły, co jest zarządowi Narodnego Domu w Horodence dokładnie wiadomem, gdyż okoliczność ta jest notoryczną. — Twierdzenie więc zarządu Narodnego Domu, jakoby w krytycznym dniu weszło o k o ł o 50 u z b r o j o n y c h n i e z n a n y c h l u d z i do lokalu Narodnego Domu i zniszczyło w tymże lokalu okna, drzwi, podłogi i dach, są świadomie nieprawdziwe i noszą charakter świadomej demonstracji politycznej przeciw władzom, które rewizję tę zarządziły i przeprowadziły.

Z wyż naprowadzonych motywów wniosek Narodnego Domu, jako niedopuszczalny odrzuca się

Проти інформацій італ. преси.

Паризький „Тан" з дня 14-го ц. м. приносить таку телеграму свого римського кореспондента: „Останніми днями фашистівська преса присвятила кілька разів увагу внутрішній ситуації в Польщі. „Пополо д' Італія" та інші часописи (нпр. „Ляворо Фашіста"), що досі ставилися прихильно до внутрішньої політики марш. Пілсудського, нині виступили проти арештування послів і проти акції в Східній Галичині супроти українців. Польські кола в Римі є здивовані таким становищем фашистівської преси; довідуюся, що польський посол у Римі, що заступає неприсутнього амбасадора, вжив нині відповідних заходів у міністерстві внутрішніх справ".

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

За океаном.

Пікнік Стейтової Організації в Ню Гейвен, Конн.

Пікнік Стейтової Організації в Ню Гейвен, Конн, який відбувся дня 31. серпня ц. р., залишиться довго в добрій памяти не тільки українців з Ню Гейвен, але й з інших околиць. На пікніку було понад 2.000 осіб. Були гості з Джерзи Сити, Ню Йорку, Нюарку, Картерету і т. д. Прибуло і трьох священиків: о. Ротко з Ансонії, о. Улицький з Бріджпорт і о. Гулин з Ню Гейвен. Славний хор з Ансонії, Конн., відспівав під проводом свого учителя Р. Гвоздевича цілу низку пісень, які припали публиці до вподоби. Тому вона щедро оплескувала диріґента і співаків. По хорі виступали шкільні діти з Ню Гейвен з вправами під проводом свого учителя П. Шавінського. Любо було дивитися на той квіт з жовто-синіми лентами і мазепинками, як вони уставлялися у чвірки до походу. А співали ті наші діти як соловейки! Їхні вправи випали рівнож дуже добре. Між присутніми видцями бачили ми давнього знайомого Максима Мельника з Нюарку, що прибув до нас у своїм жовто-синім козацькім плащі. Співав ще хор „Бандурист" з Ню Гейвен під диріґентурою П. Шавінського та причинився своїм гарним співом теж до звеличання отої народньої забави. На закінчення промовив О. Мерещак, котрий підніс вагу таких сходин і забав, як і вагу стейтових орґанізацій. Чистий дохід з пікніку призначено на народні цілі в старому краю. („Свобода").

М. Довгий.

Український Народній Дім в Арґентині.

В місті Берісо в Арґентині українські еміґранти закінчили будову першого Українського Народнього Дому в цій державі. Будова велика й гарна, поставлена заходом місцевого т-ва „Просвіта", яке переменоване в 1924 році з українського товариства „Молода Громада." Т-во „Молода Громада" зорґанізоване в більшости еміґрантами з Придніпрянщини, які приїхали до Арґентини в 1922—23 роках. Тепер вони ведуть завзяту боротьбу з русотяпами-малоросами, які вважають себе поступовцями й належать до „Союза Русскіх Рабочих". Українська ідея все більше єднає біля себе тих, що нарешті усвідомлюють своє національне імя.

Нові українські газети.

З днем 1. вересня почала виходити в *Скрентоні* церковно-народня ґазета *„Відродження"*. Редаґує її колеґія. Виходитиме раз у місяць. Зі „Слова до читачів" виходить, що часопис є орґаном „Української Народньої Церкви". (Ця церква стоїть під проводом кількох священиків, що відірвалися від еп. Богачевського і кооперують тепер з польським „народовим косцьолом" під проводом „епископа" Годура.) Потребу появи часопису арґументується там між іншим ось як: „Цеї ґазети треба Українській Народній Церкві перше на те, щоб заспокоювала свої церковно-народні постуляти, а друге на те, щоби сказати цілій суспільности, хто ми, чого хочемо і за що боремося. А вияснити нашій суспільности свою ідеольоґію треба тому, бо нашу церковну громаду майже вся українська преса від півтора року побиває, приписуючи їй польонофільські тенденції, чи навіть аґоду з поляками".

Бюлетин, що його видавали час до часу в *Детройті*, Міш., українські більшовики-опозиціонери, переродився в періодичний часопис *„Робітник"*. У 1. ч. „Робітник" заявляє, що буде боротися з непорочною трійцею українських комуністичних провідників в Америці (Настасівським, Дмитришином і Князевичем) та освітлювати ті нечувані брехні, якими годують членів „Союзу Українських Робітничих Орґанізацій" і читачів редаґовані тою трійцею „Українські Щоденні Вісти".

Цінне музичне видання.

Зі „Свободи" довідуємося, що в Ню Йорку вийшли *„Українські народні пісні"* (35 пісень з Великої України, Галичини, Холмщини, Підляшшя, Волині, Лемківщини і Закарпатської України) в обробленні композитора *Василя Барвінського.*

Неспокій в Німеччині.

На днях у Кельні прийшло до великої бійки між гітлерівцями і комуністами. 350 комуністів напало на льокаль національних соціялістів і хотіло здемолювати його. Гітлерівці стріляли до комуністів і ранили кілька осіб. Поліція арештувала 15 осіб. Комуністи схопили одного національного соціяліста і вивезли його в невідомім напрямі. Всіх ранених є кількадесять осіб.

Конфіската Пастирського Листа греко-католицького Епископату.

Греко-католицькі владики — Впреосв. Митрополит Андрей Шептицький, Преосвящені Епископи: станиславівський Григорій Хомишин, перемиський Иосафат Коциловський, патарський Никита Будка; епископи-помічники: перемиський Григорій Лакота, львівський Іван Бучко, станиславівський Іван Лятишевський — видали дня 13. жовтня 1930 р. у Львові спільного Пастирського Листа до всіх вірних греко-католицької церкви Галицької провінції в справі подій на Галицькій Землі. По частинному видрукуванні підпав цей Лист у пятницю вечером дня 17. жовтня ц. р., конфіскаті. Видруковані примірники поліція забрала, а дальший їх друк припинила.

НОВИНКИ

— **Звільнення п. Мих. Воробця.** В звязку з новинкою, поданою в 230 ч. „Діла" п. з. „Арештування на Левандівці", подаю до відома, що у емер. 71-літнього управителя школи п. Михайла Воробця відбулася ревізія 13. жовтня від 6. до 9. год. рано (дуже строга), а потім п. Мих. Воробця, хорого на інфлюенцію, арештовано і замкнено до холодної пивниці. Шойно слідуючого дня (14. ц. м.) відставили його до Бриґідок на переслухання, звідки його звільнили в год 3. попол.

— **Б. посол Павло Васильчук засуджений на рік вязниці.** „Слово Польске" подає, що суд у Келцях засудив б. посла Павла Васильчука на один рік вязниці за провину проти 154 статті карного закону, якої обвинувачений мав допустиися, зневаживши чинно урядову особу, а саме лікаря Каси Хорих, якого, виступаючи в обороні своєї жінки, вдарив двічи в лице.

— **Спростування.** У ч. 225. Вашої газети „Діло" з 10. жовтня 1930 року, у відділі „Новинки" під наголовком „Нова рептилька" надруковано, що „в Луцьку має виходити нова рептилька для селян, редактором якої має стати п. Тележинський." — З огляду на те, що видрукувана в „Ділі" замітка „Нова рептилька" абсолютно не відповідає дійсности, в імя справедливости прошу вмістити в найближчому числі Вашої газети отсе моє спростування: 1) Я, нижчепідписаний Михайло Тележинський, абсолютно нічого не знав до появи в „Ділі" замітки „Нова рептилька" про те, що „в Луцьку має виходити нова рептилька для селян." 2) Я, нижчепідписаний Михайло Тележинський ніколи не був і не збіраюсь бути редактором якої-будь рептильки, а також і тієї, про яку згадує „Діло". — **Михайло Тележинський.**

— **Наслідки проґібіції.** Як подають з Ню Йорку, в Ню Джерзі померло 20 осіб, які не маючи змоги купити горілки, пили денатурований спірт і потроїлись.

— **Ґрета Ґарбо таки буде княжною.** Недавно рознеслася вістка, що славна фільмова артистка Ґрета Ґарбо виходить заміж за сина шведського короля. Вістка ця потверджується. Ґрета Ґарбо призналась недавно журналістам, що вона з дитинства мріяла про князя і здається таки її мрія здійсниться. Клопіт тільки з тим, що шведський король і королева не хочуть дозволити синові женитися із фільмовою артисткою, бо вона хоч і королева фільмового мистецтва, то з походження вона дочка бідних родичів. Та всеж Ґрета Ґарбо перебуває тепер часто в Упсалі в товаристві князя Зиґварда і змовляється з ним, як перебороти постанову родичів розлучити їх.

— **Вписи на університет у Ґрацу.** Повідомляємо всіх, а головно тих, які в краю на цей 1930/31 були неприняті на університет, що вписи на ґрацькому університеті (тільки за посередництвом Товариства) відбуваються ще до кінця місяця. Хто мав би охоту сюди приїхати на студії нехай негайно вишле документи, а саме: свідоцтво матуральне, метрику і свід. приналежности на адресу **Ukrain. Stud. Verein „Ukraina", Graz — Universitaet, Oesterreich.** Свідоцтва можна слати і в українській або польській мові — переклад виготовляємо самі — метрику найкраще в латинській мові. Посвідки принаття на ґрацький університет, потрібні до пашпортів, висилаємо по надісланні вище поданих документів. На полагодження переписки, вписів і т. д. треба прислати 2 амер. доляри. — **За виділ Т-ва „Україна": Антін Костецький.**

— **Кіт задушив дитину.** В селі Закрочині під Варшавою молоде подружжя Матемків лишило малу дитину в дома в колисці, а щоби дитині не було скучно, то мати дитини залишила в хаті великого кота для забави свому немовляті

Коли вечором Матемкова вернула додому, побачила, що кіт сидить на трупі її донечки. Коли дитина спала, кіт схопив її за гортанку і задушив на смерть.

— **Напад бандитів.** Двох робітників із берлінського передмістя переносило касу свого робітничого товариства з одної дільниці передмістя до другої. Бандити, довідавшись про те, напали на робітників, убили одного з них і забрали 7.000 марок, після чого втікли автомобілями невідомо куди. Вбитий робітник звався Ернст Маске. Підозрівають, що бандитський напад виконали таки робітники, члени тієї організації, до якої належала каса.

— **Університет у Барцельоні здемольований.** У Барцельоні відбулись студентські демонстрації, після яких ректор замкнув університет. Це дало причину до нових виступів студентства, яке напало на університет, висвистало ректора і здемолювало викладові салі.

— **Жертви забобону.** В однім литовськім селі жила ворожка Лукайча. Селяни посварились з нею і вона розсердившись, прокляла ціле село. Незабаром ворожка померла, а коли в селі скоїлось кілька нещасливих випадків, згинуло кілька штук худоби, настала посуха, неврожай, то селяни повірили, що це все діється через прокляін ворожки. Один селянин порадив, що лихо можна відвернути від села тільки тоді, коли ворожку викопають із гробу, обернуть її лицем до землі та відправлять богослуження. Селяни взялись відкопувати небіжку із гробу та обертати лицем до землі і молитися за її грішну душу. Надійшла поліція і хотіла заборонити нарушувати спокій покійної і розганяти товпу. Обурені, темні селяни, особливо жінки, кинулись на поліціянтів і хотіли розаброїти їх, щоби наперекір поліції перепросити ворожку і відвернути її проклін. Заатакована поліція стріляла до товпи і вбила 5 осіб, а тепер село говорить, що це нове нещастя спричинене проклоном ворожки.

— **Остання сензація Льондону.** В глухій англійській провінції жив землевласник Чарлтен, який торгував також ловецькими псами та мав годівлю перегонових коней. У нього була 12 літня донечка Мойра, яка дуже любила коней і псів та щоденно бавилася з ними та їздила верхи. Ця дівчинка постановила написати повість про перегони, перегонових коней і про лови. Видавець книжок Путнем випадково дістав рукопис дівчинки і згодився видати цю повість 12-літньої авторки Мойри Чарльтен п. з. „Тельгу!“ і дав маляреві Едвардсові ілюструвати її. Тепер ця повість стала сензацією, її розхапують у книгарнях, а 12-літня авторка стала славною. Навіть критика пише, що повість ця дуже талановита.

— **В Америці пють не гірше як у нас.** Хоч Америка вже десять літ бореться проти алькоголю, то всеж статистика виказує, що американці пропивають річно аж 350 міліярдів долярів. У нас без прогібіції стільки не пропють, — бо стільки не мають.

З кіна.

„КОПЕРНИК“ і „МАРУСЕНЬКА“: *АТЛЯНТІК*, тонфільма *Дюпона*.

Катастрофа на морі має в собі щось могутнього. Корабель іде на дно довше як літак, що паде вниз з пасажирами або поїзд, що сховзується зі шляху чи розторощується від удару. Тому-то фільмові режісери не вперше використовують моменти трагічного напруження, коли тисячі людей стають віч-у-віч зі смертю протягом години, безсильні супроти невблаганої стихії — води.

Фільма „Атлянтік“ збільшує дотеперішній ефект звуками і розмовами дієвих осіб. Шум моря, алярмові ґудки, оклики розпуки, контраст веселої музики та безжурних розмов поруч сцен боротьби зі смертю — дають пронимаючу картину. Хвилинами забуваємо, що ми не в театрі або таки не на морі.

„КАСІНО“: *ЛЬОКОМОТИВА* ч. *2329*, тонфільма з *Льон Чанеєм*.

Недавно помершиї Льон Чаней належав до тих винімкових артистів, що вмів своє обличча перетворювати в маску нічим неподібну до всіх своїх попередніх креацій. Крім цього він був мистцем жаху, який умів прокидати в нас такими-же несамовитим засобами, як великий його земляк Едгар По. Його остання передсмертна фільма має всі прикмети добре обдуманої сценічної песи, в якій Льон Чаней відтворює наскрізь викінчений тип, повний життєвої правди та оригінальности. Льон Чаней кохався в типах чудаків, на-пів потвор, яких серце розросталося коштом тіла або тіло коштом серця. „Льокомотива ч. 2329“ це поема в честь машини: людина, зживаючися з машиною роками, сама стає автоматом, але наскільки людською істотою стає від цього самого машина! Як дивно, що остання фільма Льон Чанея кінчиться бадьорою, життерадісною ноткою!... *м. р.*

Дещо про танці.

В нинішних часах танці стали культурним засобом модерного життя, що йде під гаслом замилування до всякого спорту. Культурна людина плекає гармонію свого тіла, бо бажає при її допомові здобути гармонію душі, так сильно схвильованої теперішнім нашим нервовим способом життя, де майбутне нерозгадане, а сьогодня повне несподіванок.

Тому запроваджують науку ритмічних танців у всіх поступових школах Західної Европи і Америки, а науку модерних танців уважають конечністю для добре вихованої людини, яка хоче брати участь в товариському житті.

Головною підставою всіх родів танців: мистецького, ритмічного і модерного, є *естетика*.

Культурна людина, що любить красу в усіх її виявах, мусить бути прихильником не лише мистецьких і ритмічних танців, але також і модерних, бо так само вони викликують естетичну насолоду, коли проведені зі знанням і смаком. Візьмім наприклад теперішній модний „англійський вальс“ він міг би задоволити навіть наших бабунь і прабабунь.

Танці є виявом активного світогляду. Людина пасивна не розуміє радости життя і тому ставиться вороже також до танців. Фройд і його ученики виразно розділюють людей танцюючих від нетанцюючих і приписують їм певні цілком відмінні психічні прикмети.

Тут на танці привикли дивитися, як на прояв легкодушности і розгулу. Дехто навіть думає, що наука танців, це в ніякому разі не наука, а тільки розвага і забава, яка не відповідає нашим перманентним жалібним настроям. Цим людям треба пригадати, що ще заки зміг прилюдно промовити в користь Німеччини на засіданні Ліги Націй Штреземан, вже здобула собі загальні симпатії між дипльоматами і журналістами пані Штреземан, що зі своїм дорослим сином збуджувала подив модерними танцями на женевських файвоклььоках.

Також наші американські земляки, яким трудно було знайти прихильників серед англьосаксів політичними засобами, штурмом здобули їхні серця національними піснями і танками.

Не можемо загальмувати невпинний темп модерного життя, не сміємо відставати від інших народів, тому не будемо наслідувати громадян з психольоґічним нахилом до постійних жалібних настроїв, завше памятаючи, що лише активність, енергія і сила волі (не пасивний, принижуючий націю, жалібний настрій) приводять людство до раз наміченої цілі. **Тамара Панченко.**

Нові книжки й журнали.

Казки тисячі і одної ночі. Для молоді підібрав і переклав Юра Шкрумеляк. В—во „Світ Дитини“, Львів 1930, ст. 115.

Анатоль Котович: **Микола Гоголь.** „Популярна бібліотека“, кн. 4. Львів 1930. Накладня М. Таранька, ст. 68.

Світ Дитини, ч. 10. жовтень. Зміст: Старий збанок. Осінна думка. Соловейко. Мати. Сім братів у дорозі. Фахова недуга. Заплати за труд. Хотів би я мати. Як дідусь був паном. Марійка Сучакова. Загадка. Цікава забава на зимові вечорі. Павлусь при праці. Заклад. Кого старі витали? Мудрі малпи. Бідний слуга-мельничук. Ягнятка. Як Бурусь вилічився. „Світикові“ приятельки із Закарпаття. Зайчик. Загадки.

Антін Лотоцький: **Ведмедівська попівна.** Історичне оповідання. Образки Леоніда Перфецького, 2-е вид. В-во „Світ Дитини“ 1930, ст. 28. Львів.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. жовтня п. р. масло пріма експортове солене 3·80 зол., масло пріма бальокове не солене 3·80 зол., літра молока 0·29 сотиків, літра сметани 1·50 зол., копа яєць 10·50—11 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок, 20. жовтня, год. 7·30 веч. „Осінні маневри“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Щодня „Хоробрий вояк Швейк“.

Малий Міський Театр:
Понеділок, 20. жовтня, год. 7·30 веч. „Вічне перо“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Тріїнна цвітка“ (Лілі Даміта).
КАСІНО: Звукова фільма: „Льокомотива ч. 2329“ (Льон Чаней).
КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: Звукова фільма: „Атлянтік“.
ЛЕВ: Звукова фільма: „Король прошаків“.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Атлянтік“.
ОАЗА: Сімба, король пустині. Пригоди военного брання.
ПАН: Безборонне дівча.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Під крівлями Парижа“.
ПАСАЖ: Звукова фільма „Співаючий скітун“.
ПРОМІНЬ: Біла пустиня.
РАЙ: Звукова фільма: Парада кохання.
ХИМЕРА: Любка злоги.
ФАТАМОРҐАНА: Людина, що крутить (Бастер Кітон).
СТИЛЕВЕ: Пригода одної ночі, або 9·25
УТІХА: Вулиця гріху (Янінгс).

Присилайте передплату!

Програма радіо.

Середа 22. X. 1930.

Варшава (1411,7) 16·45 Ґрамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 16·30 Концерт з Берліна. **Берлін** (419) 17·50 Народні пісні ріжних народів. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 19·30 Сонати Бетовена. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 19·20 Німецький концерт. **Відень** (516,3) 15·20 Концерт. **Будапешт** (550,5) 19·15 Мадярські пісні. **Ленінград** (1000) 17·30 Музика. **Москва** (1481) 21·00 Жидівські пісні.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів. Ринок ч. 10.